

Liikenne- ja viestintäministeriölle

Lausuntopyyntönnä 19.10.2018
LVM/1684/03/2018

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAIKSI VAHVASTA SÄHKÖISESTÄ TUNNISTAMISESTA JA SÄHKÖISISTÄ LUOTTAMUSPALVELUISTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa luonnoksesta laiksi hallituksen esitykseksi vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain muuttamisesta.

Esityksen tavoitteena on selkeyttää vahvan sähköisen tunnistamisen palveluntarjoajien muodostaman luottamusverkoston toimintaa, palveluntarjoajien sopimuksetekovelvoitetta sekä luottamusverkostoa koskevaa vastuusäännöstä. Esityksellä säädettäisiin lisäksi luottamusverkoston nykyistä hintasääntelyä alemmasta hinnasta ja otettaisiin käyttöön kiinteä hinta, joka olisi sama kaikille toimijoille. Myös ensitunnistamisen ketjuttamisen hinnoittelu muutettaisiin vastaamaan tunnistustapahtuman hinnoittelua.

Oikeusministeriö pitää esityksen tavoitteita ja keskeisiä ehdotuksia kannattavina. Lausuntonaan oikeusministeriö esittää seuraavaa.

12 c §. Luottamusverkoston hintasääntely

Voimassa olevan lain mukaan välitettävästä tunnistustiedosta perittävä korvaus voi olla enintään 10 senttiä. Esityksessä ehdotetaan enimmäishinnan korvaamista 3 sentin kiinteällä hinnalla, joka olisi kaikille toimijoille sama ja jota sovellettaisiin myös ensitunnistamisen ketjuttamiseen.

Oikeusministeriö ei ota kantaa siihen, mikä olisi asianmukainen kiinteä hinta. Oikeusministeriö kuitenkin katsoo, että arvioitaessa asianmukaista hintatasoa tulisi arviointiperusteena käyttää esityksen yleisperusteluissa esitettyjen verrokkimaiden hintatietojen ja Väestörekisterikeskuksen tekemissä sopimuksissa käytettyjen hintojen lisäksi myös tietoja suomalaisille tunnistuspalvelun tarjoajille aiheutuvista todellisista kustannuksista.

Esityksen vaikutusten arvioinnissa ei ole esitetty tarkempia arvioita siitä, miten ehdotettu nykyistä tiukempi hintasääntely vaikuttaisi uusien palvelujen kehittymiseen ja uusien toimijoiden tuloon alalle ja näin edistäisi sähköisen tunnistamisen markkinoiden kehittymistä. Perusteluja tulisi tältä osin täydentää.

Tunnistuspalvelun tarjoajat perivät kuluttajilta erilaisia sähköisen tunnisteen käyttöön liittyviä maksuja, kuten kuukausimaksuja verkkopankkitunnusten käytöstä. Verkkopankkitunnusten käyttömaksu voi olla myös sisällytetty pankin tarjoamien muiden palvelujen hintaan. Esityksen mukainen, nykyistä enimmäishintaa merkittävästi alempi kiinteä tunnistustapahtumasta tunnistuspalvelun tarjoajalle maksettava korvaus voi aiheuttaa tunnistuspalvelun tarjoajille, lähinnä pankeille, tarvetta siirtää kustannuspainetta näihin kuluttajilta perittäviin maksuihin. Esityksen vaikutusten arvioinnissa olisi perusteltua selvittää myös tätä mahdollisuutta.

Ehdotetun pykälän mukaan Liikenne- ja viestintävirasto arvioisi korvauksen tasoa vuosittain. Pykälässä ei ole tarkennettu, millä perusteilla korvauksen tasoa arvioitaisiin eikä sitä, miten arvioinnin tulokset huomioitaisiin käytännössä. Oikeusministeriö katsoo, että tältä osin esitystä olisi perusteltua tarkentaa.

12 d §. Luottamusverkoston jäsenen vahingonkorvausvelvollisuus
17 §. Vahingonkorvausvastuu ketjutetussa ensitunnistamisessa

Ehdotetulla 12 d §:llä on tarkoitus selventää vahingonkorvausvastuuta luottamusverkoston sopimis- ja tarjontavelvollisuuden rikkomista koskevissa tilanteissa.

Pykälän perustelut ovat suppeat ja niitä olisi selkeyden vuoksi tarkoituksenmukaista tarkentaa. Esimerkiksi 2 momentin osalta olisi perusteltua

mainita, että korvausvelvollisuus rajoittuu ainoastaan välittömiin vahinkoihin ja että momentissa on tyhjentävästi lueteltu ne vahinkoryhmät, joista tunnistuspalvelun tarjoaja voi joutua korvausvelvolliseksi. Korvauksen sovittelua koskevan 3 momentin osalta voitaisiin tarkentaa, että sovittelussa huomioon otettavia seikkoja voivat olla palveluntarjoajien koko ja niiden liiketoiminnan laajuus, vahingon aiheuttaneen teon tahallisuuden aste ja muut asiaan vaikuttaneet erityiset olosuhteet.

Ehdotetuissa 17 §:n 5 ja 6 momenteissa säädettäisiin ensitunnistamisen ketjuttamiseen liittyvästä vahingonkorvausvastuusta ketjun toimijoiden kesken. 5 momentilla selvennetään voimassa olevaa 17 §:n 4 momenttia, joka koskee aiempaan, virheelliseen tunnistukseen luottavan tunnistuspalvelun tarjoajan vastuuta vahinkoa kärsineelle. Uusi 6 momentti koskisi puolestaan ketjuuntuvaan virheeseen liittyvää tunnistusvälineen tarjoajien välistä takautumisoikeutta. Ottaen huomioon sen, että tunnistusvälineen tarjoajalla on lakiin perustuva velvollisuus sallia muiden tunnistusvälineiden tarjoajien hyödyntää sen myöntämää tunnistusvälinettä ensitunnistamisen ketjuttamisessa, oikeusministeriö pitää hyväksyttävänä esitettyä säännöstä, jolla alkuperäisen virheen tehnyt tunnistusvälineen tarjoaja vastaisi mahdollisista vahingoista vain, jos virhe on aiheutunut sen tahallisuudesta tai törkeästä huolimattomuudesta.

Luottamusverkoston toimijoiden (käyttäjä, tunnistusvälineen tarjoaja, tunnistusvälityspalvelu ja asiointipalvelu) välillä on vahinkotilanteessa erilaisia vastuusuhteita, osa sopimukseen perustuvia ja osa sopimuksen ulkoisia. Esityksessä käsitellään näistä vastuusuhteista vain tunnistuspalvelun tarjoajien välisiä suhteita. Muiden osalta sovellettavaksi voivat tulla esimerkiksi yleiset sopimusoikeudelliset periaatteet tai vahingonkorvauslaki. Oikeusministeriö pitää tärkeänä sitä, että kaikkia vastuukysymyksiä ja niiden vaikutuksia tarkastellaan esityksen yleisperusteluissa (s. 10) todetun mukaisesti myöhemmin erillisessä hankkeessa.

Osastopäällikkö

Antti Leinonen

Erityisasiantuntija

Riitta Haapasaari